

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Peter Weiss' oratorium „Ransagelsen“ havde premiere på Det ny Teater torsdag den 9. februar. På billedet ses Søren Elung Jensen som anklageren og Buster Larsen som en af de anklagede. Bagved ses anklagede og vidner.

CARL B. CHRISTIANSEN
& CO. A/S
Landlystvej 38
Telefon 75 11 83 - 75 02 89

Vandfast slibepapir
Slibebånd og
sliberondeller
til alle formål

PROPRIETÆR OTTO HANSEN
Påstrupgård, Jørlunde pr. Slangerup
Telefon 158

N.P. OLSEN & EFTF.

SVEND AAGE

GULD OG SØLV *

UHRE OG OPTIK

EBELTOFT

Lund

HILSEN TIL DE
EFTERLADTE

Bent Rasmussen
Samsø

THYLANDS
TRÆLASHANDEL A/S
Vestervig

FREDE BUUR-ANDERSEN
Herning

JYDSK TRÆ- &
FINERHANDEL A/S
Bissensgade 12, Aarhus

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens.

Henvendelser ang. feriehemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bo-siddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, Gentofte.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen Taga 421. Privat Taga 328.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, Gildbro pr. Nordborg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Byvej, Maglebylille, Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, Hellerup.

Seminarierektor, cand. mag.
Paul Holt, Trøjborgvej 82, Århus.

Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorff-
lund allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Civiloverpolitibetjent S. Julsgård Lar-
sen, Boeslundevej 1, Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Brødre-
gade 192, Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Dr. Børge Næsted, Store Torv 16-18,
Århus C.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade 20,
Herning.

Tidsstudietekniker Børge Emil Peder-
sen, Emdrupvej 1252, NV.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Slagelse.

Dommer K. Thestrup, M.F., Herning.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Tagensvej 85 B, København N, TAGA 8502 (kontortid 9-16, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen: Tage 421. Privat Taga 328.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri, Ringsted.

INDHOLD

Barsk realisme	23
Mindehøjtidelighed for befrielsen af Auschwitz-lejren	27
Tysk generalstabsofficer om tysk modstand	29
Neuengamme	31
De erhvervshæmmede	33
Agt dagens post	33
Bøger	35
Hende derhjemme XXV	37
Dagbogsblade	39

Næste nummer udkommer 25. marts

BARSK REALISME

„Ransagelsen“ på „Det ny Teater“ vil lære os at komme videre, og det kommer vi først, når det, stykket siger, er sagt og forstået.

På forsiden bringer vi et scenebillede fra Det ny Teaters opførelse af oratoriet „Ransagelsen“.

Det er et ganske særpræget skuespil i 11 sange, forfattet af Peter Weiss. Nu skal udtrykket „11 sange“ ikke forstås sådan, at man synger. Det eneste med melodi på er musik i mellemakten, og det er Johan Sebastian Bachs Ricercare nr. 1 fra Musikalisches Opfer.

Ordet sange kunne her erstattes af ordet kapitler — afsnit.

Forfatteren svensk statsborger, født i Berlin.

Sangenes emner er: Rampen — lejren — gyngen — muligheden for at overleve — Lili Toflers endeligt — Unterscharführer — den sorte væg — phenol bunkerblokken — zyklon B og ildovnen.

Forfatteren Peter Weiss er 50 år. Han er søn af en jødisk ungarsk, der var tjekkisk statsborger, og en svejtserinde. Hjemmet lå i Berlin, men allerede i 1934 emigrerede Peter Weiss til England, senere rejste han til Prag for i 1939 at vende tilbage til Sverige, hvor han bor i dag som svensk statsborger.

Den store Auschwitzproces begyndte i december 1963 i Frankfurt am Main, og Weiss fulgte den nøje, bl. a. ved personligt at tage sæde i forhørslokalet.

I oratoriet dænges kendsgerning på kendsgerning om livet i Auschwitz, og man skal følge godt med for at få fat i det hele.

Dommer, anklager, forsvarer, tiltalte og vidner har ordet efter hinanden i hurtigt rækkefølge.

Der er 8 tiltalte og 9 vidner, og i aftenens løb bliver vist alt det sagt, der kan virke som anklage mod gerningsmændene samt alt, hvad der kan tjene til forsvar for de tiltalte.

Ikke blot reportage.

Der er masser af reportage i stykket, for det er naturligvis forfatterens ønske, at alt, hvad der siges, skal være strengt korrekt.

Men var det reportage alene, var det jo ikke noget skuespil. Et af de påfaldende træk ved stiliseringen af processen er, at skellet mellem vidner og anklagede bliver sløret.

En af fangerne taler om den første lov, som var „at forblive rask og vise legemlig styrke“, et typisk eksempel på, at selvopholdelsesdriften også her kunne gå forud for så meget andet.

Konsekvensen af et samfundssystem.

I Peter Weiss's hånd bliver Auschwitz-processen en påvisning af, at kz-lejrene var konsekvensen af et samfundssystem.

En af anklagerne spørger en af de anklagede: „Forekom røgen (fra krematoriet) Dem ikke påfaldende?“. Men hele vejen er melodien for svarene, at man ikke vidste, hvad der foregik.

Dette arbejde skal gøres.

Stykket er oversat af Benny Andersens, der ganske interessant fortæller, at der var en del specielle lejrudtryk, der voldte ham hovedbrud, men det var dog især stoffets karakter, der gjorde opgaven svært for ham.

**J. ANDERSKOUV &
A. T. THOMSEN**
Rådg. ingeniører
Herning - Esbjerg - Kolding

TRICOTAGEGAARDEN
Tulstrupvej 13, Ikast
Tlf. (071) 5 12 78

F. J. HØJLUND
Landinspektør
Clara Frijsvej 15, Køge
Tlf. 98

K. GADE NIELSEN
Elektro-installatør
Sct. Laurentiivej 3, Skagen

SKJÆLSKØR BANK
Algade, Skjælskør
Tlf. (03) 59 60 70

HASLEV SEMINARIUM
Haslev
Tlf. 14

**STENLØSE
MASKINSNEDKERI**
Johs. Petersen & Søn
Stenløse

Slagtermester
H. SVENDSEN
Faxe Ladeplads - Tlf. 5

**SPAREKASSEN
FOR KJØGE OG OMEGN**
Tlf. 03 655 - 326

A/S RØDEKRO SAVVÆRK
Tlf. 046 - 6 29 55
Sønderjylland

I. CANTOR
Nørrevoldgade 82, K.
Tlf. 15 64 06

**ROSKILDE CHAMPIGNON- OG
KONSERVESINDUSTRI**
Gormsvej 11-15, Roskilde
Tlf. (03) 35 50 01

**A. C. THOMSEN
SKOTØJSHANDEL**
Algade 14, Skælskør
Tlf. (03) 59 40 97

BOGTRYKHUSET
v/ Henry Larsen
Langelinie 68, Odense

JOHS. & AAGE PETERSEN
Viktualiehandel
Bistrupvej 5, Birkerød
Tlf. 81 03 44

Peter Weiss' skuespil „Ransagelsen“ havde premiere på Det ny Teater d. 9. februar. Stykkets emne er Auschwitz-processen. Det lykkedes direktør Méir Feigenberg at få Picassos tilladelse til at benytte det berømte billede „Guernica“ som dekoration. Billedet er Picassos skildring af fascisternes udryddelse under borgerkrigen af den spanske by Guernica. — Under Picassos billede ses Søren Elung Jensen som anklageren, Hans-Henrik Krause som forhørsdommeren og Fritz Brun som forsvareren. I baggrunden de anklagede og længst til højre vidnerne.

Gang på gang kunne han kun arbejde i ganske korte tidsrum ad gangen, og han stivede sig da af med at sige til sig selv: Dette her er et stykke arbejde, som skal gøres.

Flere gange har man spurgt oversætteren, om det virkelig er nødvendigt, at man skal udsættes for disse ting nu så mange år efter, og hver gang bliver hans svar: Ja, det tror jeg.

Et sceneværk, man ikke kan afvise.

Fra flere sider er Det ny Teater blevet advaret mod at opføre Peter Weiss's oratorium, men teatrets direktør, Meir Feigenberg, finder, at

„Ransagelsen“ er et sceneværk, der ikke lader sig afvise.

Direktøren har da gjort op med sig selv: Når jeg nu finder, at stykket bør opføres, må jeg også være villig til at opfylde kravet.

Man fortalte, at stykket ville jage folk fra teatret, ikke blot hvad denne særlige forestilling angår, men i det hele taget eller i alt fald for længere tid.

Da så „Bal i den Borgerlige“ gav teatret økonomisk mulighed for at opføre „Ransagelsen“, satte man stykket op.

Direktøren og redaktør Knud Poulsen slutter deres argument for stykket med disse klare ord:

I „Ransagelsen“'s sidste replik siger en af de anklagede i irritation over, at retten tærsker langhalm på disse gamle begivenheder, at „vi må se at komme videre“.

Replikken rammer os alle; for det er, hvad vi alle siger: Vi må se at komme videre.

Vi forestiller os, at det også er, hvad der foresvævede Peter Weiss, da han skrev sit stykke. Det er i hvert fald den vigtigste grund til, at vi opfører det på Det ny Teater.

Vi må se at komme videre. Og det kommer vi først, når det, der siges i dette stykke, er sagt og forstået.

F—k.

FREDERIKSVÆRK TRÆLASTHANDEL Frederiksværk - tlf. 6
DANSK FRØEXPORT Jernbanevej 2, Lyngby Tlf. 87 20 31
„CUBA“ v/ John Rasmussen Nørregade 1, Køge, tlf. 89
KARL K. PETERSEN Odense
SPAREKASSEN FOR HADSTEN & OMEGN
AAKIRKEBY OG OMEGNS SPAREKASSE
BRÆDSTRUP TRÆLASTHANDEL A/S
SOPHUS E. JOHNSEN & CO. Skibshandel Aarhus, tlf. (06) 12 28 59
TH. FRYDENDAHL PETERSEN Købmand Hvide Sande pr. Ringkøbing
FLEMMING JØRGENSEN Gudhjem Manufakturhandel Gudhjem, Bornholm
GRØNBJERG BAGERI Møller Nielsen & Søn Grønbjerg
VIGGO MADSEN's BOGHANDEL Bispensgade 10, Aalborg
LEIF RAMSGAARD Reservevej 16, Skive
A. KNUDSEN Samsø
POUL MADSEN Tømrer- & snedkermester Møbelhandel Padborg
NIELSEN OG RAUSCHENBERGER Lundtoftevej 7, Kgs. Lyngby Tlf. 88 22 66
OLDI I/S MASKINFABRIK Arnold Nielsens Boulevard 277, Hvidovre - tlf. (01) 78 17 60

TARM & OMEGNS SPAREKASSE Tarm
KOLDING FYRVÆRKERIFABRIK
KROGSGAARD Vanløse
Murermester E. KROGSTEN Gevninge pr. Roskilde - tlf. 162
RANDERS BYOMNIBUSSE A/S Mariagervej 76, Randers
P. M. OLSEN Aut. G.M. forhandler Løvegade 4, Slagelse, tlf. (03) 52 32 14
GODSEJER FAYE Allersro pr. Kalundborg Tlf. 23
INGER KRANKER Tandtekniker Lyngby Torv 2 - tlf. 87 23 06
FA. KNUD LOUS St. Kongensgade 110E, K. Tlf. 15 45 80
SALON „HENNA“ Br. Seidelinsgade 7 Hjørring
SØNDERMARKS MØBELFABRIK I/S Tarm - Tlf. Tarm 188 - 168 - 488
SVEND JØRGENSEN Slagtermester Fredensborg - tlf. 31
P. JACOBSEN Haslev
ISBRAND Birkerød
H. FOLMER OG CO. Skibsmæglere Fredericiagade 57, K. - Tlf. Ml 2510
ROBERT JØRGENSEN Mikkelsbryggersgade 3 Tlf. Byen 2983
POUL JENSEN Fotograf Vestergade 5, Stubbekøbing Tlf. (03) 84 10 63

JENS FOGH A/S Aut. Ford-forhandler Skive
NIELSEN's EFTF. Fisk - Vildthandel Fiskerihavnen - Nyborg
GRØNDALS APOTEK Sallingvej 2, Fr.berg Tlf. 202
CIGARFABRIKKEN v/ dir. Hjalmar Jørgensen Faxe Ladeplads - Faxe - Tlf. 89
STENHOLT SAVVÆRK v/ Steen Raaschou Nøddebo, Fredensborg, tlf. (03-285) 700
G. JENSEN Gentofte
DE KVINDELIGE BRYGGERIARBEJDERE Lindvangsallé 6, Fr.berg, tlf. Fa. 8956
Slagtermester TH. FLAGA Bistruplund, Birkerød, tlf. 81 11 73
THYLANDS TEGLVÆRKERES KONTOR I/S Hurup
BANKEN FOR AARS & OMEGN A/S Aars
L. NIELSEN JEPSEN Byggeforretning - Tømmerhandel Bredbro
PLOVFABRIKKEN SKJOLD A/S Lind pr. Herning
B. PETERSEN St. Heddinge
ISENKRAM v/ Einar Hundahl Fredensborg - Tlf. 102
S. HELM Hillerød
ÆSKEFABRIKKEN v/ Alf Christensen Nordre Fasanvej 108, Frdb., tlf. 645
K. HUSUM Køge

Mindehøjtidelighed for befrielsen af AUSCHWITZ-lejren

1967 — året for en stor international sammenkomst med afsløring af et mindemonument for fangeljrene Auschwitz-Birkenau.

For 22. gang afholdes der mindehøjtidelighed for befrielsen af fangerne i AUSCHWITZ-lejren og dertil knyttede lejre. I den anledning er der truffet forberedelser til, at man den 16. april som afslutning på mindehøjtideligheden afholdt på foranledning af „Semaine de Solidarité Internationale de la Résistance“ kan afsløre et mindesmærke for AUSCHWITZ- og BIRKENAU-lejrernes fanger.

Den 27. januar 1967 er den årligt tilbagevendende dag, hvor man mindes ofrene fra AUSCHWITZ-lejren og andre koncentrationslejre ved at nedlægge kranse ved „dødsmonumentet“ i gården ved „blok 11“ og ved at nedlægge blomsterbuketter ved de 4 krematorier ved Birkenau.

Derefter aflægges man besøg på AUSCHWITZ-museet med deltagelse af repræsentanter for gamle polske koncentrationslejr-fanger.

Man prøver også at åbne den nuværende ungdoms øjne for faren ved en genopståen af den tyske nazisme ved oplysning om folkedrabet, som nazisterne udøvede i AUSCHWITZ igennem 5 års forløb.

Gravene for de AUSCHWITZ-fanger, der har måttet lade livet i koncentrationslejren, bliver pyntet med blomster og står under beskyttelse af omegnens børn og skoleelever.

De sidste dage før befrielsen af AUSCHWITZ

22. januar 1945:

Henimod kl. 9 morgen forlader ca. 80 fanger Birkenau-lejren under kommando af Babitz.

Hitlers soldater åbner ild, som får dem til at vende om. Kun 10 personer når krybende tilbage til lejren. De andre er dræbt.

Henimod middag forsøger en ny gruppe fanger, mænd, kvinder og børn, at komme ud. Nogle når jernbanen, andre lykkes det at søge tilflugt inde i byen.

23. januar 1945:

Om aftenen brænder SS-soldater en bunke lig nærved i krematorie 5's oven. Det samme sker med fangernes ejendele og sovjetiske krigsfangers geværer. Derefter afbrændtes 30 barakker samt lagre mrk. „Effekten-lager“ bestemt for canadiske fanger.

24. januar 1945:

SS-sturmabahnführer Krauss ankommer til Auschwitz med en afdeling SS'ere. 3 fanger bliver skudt ned i lejrens køkkener.

25. januar 1945:

En afdeling SS'ere okkuperer kvindernes lejr B II e og mændenes lejr B II f i Birkenau. Jødiske mænd og kvinder beordres til at forlade barakkerne. 150 mænd og 200 kvinder bliver ført til den anden side af hovedindgangen. Adskillige bliver skudt, idet de går ud, og andre begiver sig efter ordre på vej til banegården. Efterløerne dræber man undervejs. De syge og dem, der ikke tåler at blive flyttet, truer man med omringning af de sovjetiske tropper, som nærmer sig.

26. januar 1945:

Om aftenen fjernede SS'erne sporene af den ugerning, der havde fundet sted i de 4 krematorier i Birkenau.

Udåden fremkaldte raseri i omegnen. Ekkoet heraf nåede helt til lejren. Man ventede kraftige eksplosioner.

Hitlers folk trak sig i uorden tilbage mod sydøst under de sovjetiske flyvemaskiners bombning og maskingeværrild.

Ringene trak sig sammen om Auschwitz; de sovjetiske tropper nærmede sig fra øst, syd og nord.

27. januar 1945:

Under tilbagetrækningen sprængte nazisterne broerne til Vistula og Sola.

Henimod middag trængte den første sovjetiske soldat ind i Monowitz-lejrens hospital. En halv time senere ankom et helt detachment.

Samme dag gjorde et SS-detachment sin entre i lejren „Fürstengrube“, hvor der var 250 syge fanger. Tyskerne beordrede 127 af de syge ud af barakhospitalet for at bringe dem et andet sted, ellers ville de blive skudt. Resultatet blev, at de brændte barakkerne af og skød på fangerne, som udmattede forsøgte at slæbe sig udenfor.

Tyskerne udfoldede deres brutalitet lige i nærheden af Auschwitz-lejren. To sovjetiske soldater dræbtes, da de forsøgte indgangen til lejren.

Lidt over middag rykkede russerne frem til byen Oswiecim. Ved 15-tiden trængte en gruppe sovjetiske recognoseringstropper ind i fangelejrene i Auschwitz og Birkenau under glædesråb fra de befriede fanger.

I hovedlejren fandt russerne ligene af 48 fanger, og i Birkenau resterne af mere end 600 omkomne fanger, døde af udmattelse eller nedskudt af SS.

Ved ankomsten til Auschwitz fandt russerne næsten 1.200 indespærrede mænd i live; i Birkenau ca. 4.000 kvinder (heraf mange børn) og henved 1.800 mænd; i Monowitz næsten 650 mænd.

Den russiske feltmarskal Koniev indrettede 2 militærhospitaler på stedet — et i Auschwitz og et i Birkenau. Frivillige polske medicinere og et hold militærlæger udøvede sammen med russiske sygeplejersker meget stor omsorg for de syge fanger.

Efter at have undersøgt 2.819 fanger konstaterede en juridisk kommission, at mere end tre fjerdedele af fangerne havde været alvorligt syge af den yderste udmattelse. Mange havde fået lungetuberkulose, og andre havde pådraget sig alvorlige psykiske lidelser.

Af 180 befriede børn i alderen indtil ca. 15 år led 72 af lungetuberkulose, 49 af alvorlig udmattelse, 31 af forfrysninger og 28 af forskellige alvorlige sygdomme.

FIRMA WALIRICH A/S MASKINFABRIK Abildager 19-21, Glostrup, tlf. 96 55 88
OLUF BRUUN Købmand Lyngø pr. Sorø, tlf. 328
DANSK HYDRAULIK INDUSTRI A/S Juelsminde
R. RASMUSSEN Slagtermester Brundby - Samsø
KAJ ANDERSEN Grosserer Vibevej 9, N.V., tlf. ÆG. 5215
HOTEL KOMMANDØRGAARDEN Rømø
HØJE MEELS TREVAREFABRIK Høje Meels - Glamsbjerg
POUL BROBERG Kunsthåndel Ny Østergade 8, K - MI 8313
S. LUNDRÉN BECH Herlufsholm, Næstved Tlf. (03) 72 01 61
Bagermester I. C. BUDES EFTF. v/ hr. Nygaard Helsingørsgade - Hillerød Tlf. (03) 26 01 09
WIGGO KONGSTAD A/S Esbjerg
RESTAURANT „HYTTEN“ Havnen, Rønne
MISSIONSHOTELLET Torvet 8 - Ringkøbing
M. MIKKELSEN & SØN Malermestre Museumsgade 2, Aarhus C.
JØRGEN SCHMIDT Snedkermester Grenaa
LUDVIG HERTZ Manufaktur Nygade 4, Ringkøbing

A/S ULF OLSEN Ryesgade 60, Ø. Agenturforretning Tlf. 35 71 00
JENS C. ROTTBØLL Ørnevej 23 - Allerød
FA. CARL RASMUSSEN A/S Isenkram Kordilgade 16, Kalundborg, tlf. 1000
LARS JENSEN - Gaardejer „Vidievang“, Ll. Torøje, Faxø Tlf. Lyderslev 5
HELGE BRUUN Revisor Søndergade 16, Horsens
CARL P. JENSEN Traktorimportør Nørre Nebel
SOPHUS JENSEN Købmand Adelgade 87, Bogense
A. RASMUSSEN og SØN Auto forhandler Bredgade 12, Nakskov, tlf. 243
N. B. HUNDAHL I/S Nors pr. Thisted
ÆGIRS APOTHEK Jagtvej 113, N. Tlf. TA 7022
WILSON OG CO. Rejsebureau Bredgade 28, K., tlf. MI 4150
ZEPHYR Vangede Bygade 114, Gentofte Tlf. GE 3333
GUNNAR MØLLER Autolakereri Helgolandsgade 14, Aarhus
KØRNERUP, KOCH & BANG A/S Aarhus
EJLER SCHOU Møbelpolstrer Florvej, Frederikshavn
MUNCH CHRISTENSEN'S BOGHANDEL Nørregade 22, Vejle
ANDELSMØR Aarhus

KAJ CHRISTENSEN Købmand Jernbanegade 9, Hjørring
TEKSTILARBEJDERNES FAGFORENING Ikast
VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17, Hornslet
POUL HARDAHL Sportshandler Hj. af Algade og Skolegade Brønderslev
K. LINNET Bogø
FA. PERSSONS CLICHE ANSTALT I/S Bredgade 25 E, K. Tlf. MI 8713
ALFRED PEDERSEN A/S Ny Adelgade 8-10, K. Tlf. 14 99 09
NORDISK TRADING Gentoftegade 18, Gentofte Tlf. GE 8990
IMPALA SKO Anders Mørchsvej Nørre Sundby
FROSLEV SAVVÆRK & EMBALLAGEFABRIK I/S
S. MØLLEGAARD Køge
A. S. NIELSEN Helsingør
K. MOHR Charlottenlund
M. MØLLER Hellerup
E. NÆSTED Jerslev
I. RASMUSSENS EFTF. Brogade 10, Køge, tlf. 62
DANSK RULLEGARDIN FABRIK Gl. Kongevej 143, Frdb. Tlf. Eva 6144
D. A. S. F. Skagen

Vi gjorde ikke modstand nok

Tysk generalstabsofficer gør interessant status i foredrag i Flensborg

Den tidligere general Hans Speidel talte i midten af januar på det tyske bibliotek i Flensborg, og det lykkedes ham at holde et helt foredrag om militærlederne bag officersopstanden mod Hitler uden at nævne SS og kz-lejre.

Den 9. februar talte generalstabs-officer Fabian v. Schlabrendorff på det danske bibliotek i Flensborg. Selv om de begge er officerer af den gamle skole, var deres taler vidt forskellige.

v. Schlabrendorff sagde bl. a.:

„Det var både før og efter 1933 ikke vanskeligt at gennemskue nazismen, at se, hvorhen den ville føre. Den, der kunne læse, erfarede det i nazistiske bøger, den, der kunne se, så det, da nazister i 1932 i Potempa i Øvreslesien trampede en polak til døde og af Hitler blev rost for deres dåd“.

Vi gjorde ikke modstand nok.

Alligevel var det kun få, der erkendte: „Tyskland kan ikke frikendtes for den historiske skyld, nationen har påbyrdet sig selv. Vi, der levede før og efter 1933, gjorde ikke modstand nok!“.

Da Hitler i 1938—39 lod masken falde, var det forbavsende nok i hærledelsen, den første egentlige modstand mod hans krigsplaner meldte sig. Under ledelse af generaloberst Ludwig Beck trådte hærledelsen næsten sluttet op imod Hitler. To arméledere ville dog ikke gøre fælles sag med de andre, og en magtdemonstration fra hærens side udeblev. Med Beck og overborgmester Goerdeler som „hoved“ og „hjerte“ og senere Julius Leber som ikke-militært indslag organiseredes modstanden, i hvilken v. Schlabrendorff, senere generalstabschef for armégruppen „Mitte“ i Rusland, var et afgørende led.

Man erkendte, at krigen var uundgåelig, dersom ikke Hitler blev ryd-

det af vejen, og først på dette tidspunkt mente hæren sig berettiget til at gribe til magt.

De historisk bekendte attentatsforsøg gik mere eller mindre lydløst over verdensteatrets scene: Hitler skulle arresteres under en manøvre i 1938 — men München-forliget berøvede det den nødvendige baggrund. v. Schlabrendorff besøgte i juli 1939 Churchill for at advare imod Hitlers krigsgalskab. „Kan De gennemføre et statskup mod Hitler?“ spurgte Churchill. Og månederne gik.

Det kan lade sig gøre at handle.

Generaloberst v. Hammerstein blev genindkaldt, da krigen var en kendsgerning. Som aktiv Hitler-modstander var han parat til at bemægtige sig Hitlers person, hvis Hitler kom i hans armégruppens område. Hitler kom ikke! Fortvivlet søgte man at advare nabostaterne Danmark, Norge, Holland og Belgien mod et forestående overfald. „Vi måtte gribe til et næsten forræderisk middel, men heller ikke det hjalp. Man troede ikke på os“.

Tragedien tårnede sig op. „Nationalbevidstheden har en grænse, der kan overskrides. Advarsler af denne art var en pligt, det modsatte en forbrydelse. En hollænders død vejer lige så meget som en tyskers død!“

En næsten forbløffende erkendelse: „Det kan lade sig gøre at handle selv i et diktatur — Gestapo er ikke alvidende“. Den flyver, der berettede om massedøden på 6.000 jøder ved den russiske by Borizia, fik bøgeret til at flyde over: „Vi bør omringe byen, skyde SS'erne, for endnu kan vi det“. Men den øverste ledelse turde ikke, og hærens magt var dermed brudt.

Var det „forsynet“?

Den 13. marts 1943, efter Stalin-grad og El Alamein: Folket var nu „modent“, forudsætningerne gunsti-

hvori engelsk sprængstof var anbragt, og som skulle have sprængt Hitlers maskine over Smolensk, eksploderede ikke, fordi det frøs 40 grader. „Det var uhyrligt, at dette forsøg svigtede, for derefter bød en sådan chance sig aldrig mere. Vi kunne anonymt have løst soldaterne fra faneeden, kunne have stillet dem over for en fuldbyrdet kendsgerning“.

Når det dæmoniske behersker et menneske.

Meget kunne endnu være reddet, de tyske byer var kun i ringe grad ødelagt, den tyske civilbefolkning havde ikke lidt svære tab.

Den 20. juli 1944: Nederlaget var sikkert, hundredtusinder var omkommet i bombefaldene. Ludwig Beck: „Det er ikke nytten, det kommer an på længere, men selve livet!“ Stauffenberg anbragte bomben i førerhovedkvarteret, men igen var „forsynet“ med Hitler. v. Schlabrendorffs fætter, v. Treskow, forsøgte at formå generalfeltmarskal Kluge i Vest til at lade de vestallierede tropper marchere frit ind i Tyskland. Kluge havde imidlertid resigneret. Treskow forsøgte at redde de tyske tropper i Midt- og Østtyskland ved at trække dem tilbage, forgæves. Russerne brød igenem og kunne ikke mere standses.

v. Schlabrendorff kan naturligvis også sine klassikere. Han havde indledt med Kierkegård („Sandheden findes kun i subjektivitet“), og han sluttede med Goethe: Når det dæmoniske behersker et menneske, ejer han en utrolig kraft, der kun kan overvindes af universet . . .

Forbløffende få er gået i sig selv.

Tilhørerne rettede efter foredraget en del spørgsmål til v. Schlabrendorff, der bl. a. sagde:

Det er forbløffende få, der efter 1945 er gået i sig selv; en Napoleon III er ikke umulig i Tyskland, uden kz og gas, men med store politiske fejl; den tyske genoprustning skete for hurtigt; Vesttyskland kunne have sat sig til modværge, havde man villet; de Gaulle har vist, at det går; løsningen på verdensproblemet må nok blive en Wienerkongres — „og

JOHN HINTZE's ENKE
Skibshandel
Rønne

PASTOR JENS F. JENSEN
Lundforlund pr. Slagelse
Tlf. (03 584) - 33

C. PETERSEN I/S
Søndermøllens Klædefabrik
Viborg

KJULGAARDENS MINKFARM
Carl Thomsen
Hirtshals

NYKØBING JERN & STAAL
Grønnegade 12
Nyköbing Mors

HUSUM APOTEK
Frederikssundsvej 320 - Brh.
Tlf. BE 1012

KRENKERUP GODS
Godskontoret, Saxkøbing
Tlf. (03) 89 84 85

ORANA A/S
KONSERVES
Otto Rathsack og Co.
Vibeholmsvej 26, Glostrup
Tlf. 96 18 00

K. W. JENSEN
Hellerup

TOBAKSHUSET
v/ købmand Rasmus Larsen
Rødvig Stevns - Tlf. 95

THOR JØRGENSEN
Intern. spedition
Toldbodgade 57-61, K. - Tlf. 11 51 01

H. JENSEN
Slagelse

SV. NIELSEN
Aarhus

J. P. JENSEN & CO
Kolonial
Lyngvej 3, Aalborg

DANSK ANDELS
KULFORRETNING
Raadhuspladsen 3, Aarhus

NEDERGAARD FOTO
Vestergade 15 - Nyköbing Mors

JUNGS BOGHANDEL
Stephan Agger
Adelgade 3, Skive

K. PETERSEN
Læsø

LICHTENBERG
Næstved

ANDELSBOGTRYKKERIET
Odense

MACKEPFRANG
Langeland

jeg tror, at resultatet bliver status quo!“

Hvorfor skød man ikke Hitler.

Hvorfor forsøgte man ikke at skyde Hitler — bomber er åbenbart usikre? Svar: Selv den tapreste viger tilbage eller kan i hvert fald ikke garantere effektivitet. „Man slår nu engang ikke sådan uden videre et menneske ihjel“. Og: Stauffenberg, den sidste mulighed, havde kun tre fingre . . .

Hvordan kan man i dag forhindre, at en Hitler genopstår? Svar: Paragraf 39 i forfatningen giver mulighed for at skride ind imod enhver nationalsocialistisk tendens. Jeg ville på stedet forbyde ethvert parti, der præges af nationalsocialistiske tendenser!

Hvordan værger De Dem imod at blive betegnet som forræder? Svar: Det er beskyldninger, man ikke kan forsvare sig imod. Historien må tale.

NEUENGAMME

Generalforsamling

i den internationale sammenslutning af Neuengamme-fanger i København

Den 8. og 9. april afholdes generalforsamling i Amicale Internationale de Neuengamme i København. Der ventes delegerede fra en række lande både i øst og vest til dette møde.

Oprindeligt var det meningen, at generalforsamlingen skulle være holdt i Budapest eller Wien, idet der ikke er visumvanskeligheder i Ungarn eller Østrig. Men begge byer har i sidste øjeblik givet meddelelse om, at de ikke var i stand til at arrangere generalforsamlingen.

Man rettede derfor fra det internationale sekretariat i Hamburg en forespørgsel til Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme, om man kunne arrangere generalforsamlingen i København.

Landsforeningens bestyrelse vedtog at påtage sig arrangementet og

har af Malernes Fagforening i København fået stillet fagforeningens mødelokaler i Malernes Hus i Stengade 30 til rådighed for konferencen.

På generalforsamlingens dagsorden står bl.a. beretning for den forløbne periode ved generalsekretæren Hans Schwarz, Hamburg. Forbindelsen med de internationale fange- og modstandsorganisationer ved A.I.N.s præsident, J. A. Dolidier, Paris. Beretning for den historiske kommissions arbejde ved lektor Jørgen Barfod. Yderligere skal der vælges ny ledelse for en periode af to år.

De udenlandske delegerede vil deltage i Landsforeningen „Gestapofangerne“s møde på Rådhuspladsen i København den 9. april. Endvidere vil der blive kransenedlægning i Mindelunden og ved monumentet ved Helligåndskirken samt modtagelse og omvisning på Frihedsmuseet.

NK.

„DØDEBOGSUDSTILLINGEN“

I RÅDHUSHALLEN

I KØBENHAVN 17.—27. MARTS

Udstillingen til fordel for „Dødebogen“ fra Neuengamme, der blev vist i Rådhushallen i Aarhus fra den 26. november til 4. december sidste år, vil nu blive vist i København i marts måned.

Københavns Magistrat har stillet Rådhushallen til rådighed for udstillingen fra den 17. til 27. marts. Udstillingen arrangeres i samarbejde med Freundeskreis e.V., Hamburg, og Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme.

I udstillingens præsidium sidder grev Oluf af Rosenborg, der har givet tilsagn om at holde åbningstalen, overborgmester Urban Hansen, København, borgmester Bernhard Jensen, Aarhus, redaktør Oluf Rikhof, Aarhus, Franz Glienke, Freundeskreis, Hamburg, og landsforeningens formand, E. H. Crome.

International kunst

Udstillingen omfatter omkring 200 kunstværker, skænket af kunstnere fra Belgien, Frankrig, Polen, Svejts, Sverige, Tyskland, Ungarn og Danmark. Kunstværkerne er skænket til fordel for udgivelsen af „Dødebø-

gerne“ fra Neuengamme, der indeholder 40.000 navne på de fanger, der mistede livet i lejren. Værket er under trykning og vil blive brugt i eftersøgningsarbejdet i mange lande samt sendt til universiteter og biblioteker verden over. „Dødebøgerne“ kommer ikke i handelen, men finansieres gennem bl.a. den kommende udstilling i København.

Forarbejdet til bøgerne med indsamlingen af de mange navne er gennem tyve år foretaget af Franz Glienke fra Hamburg, der har skabt det kæmpemæssige kartotek, der indeholder navne, hjemsted, fødsels- og dødsdag samt fangenummer for omkring 40.000 af de 55.000 fanger, der omkom i koncentrationslejren Neuengamme.

Per Ulrich's tegninger udstilles

På udstillingen i København vises også Per Ulrich's tegninger fra tyske koncentrationslejre. De bliver udlånt af Museet for Danmarks Frihedskamp 1940—45. Endvidere vises forarbejder til skulpturen af muselmanden, der er opstillet i mindeparken i Neuengamme, der forventes stillet til rådighed af den franske billedhuggerinde Françoise Salmon, Paris, der selv har været fange i Auschwitz i Polen.

Udstillingen åbnes for publikum den 17. marts kl. 15,00 og er derefter åben alle hverdage fra kl. 10,00 til 18,00. Lørdage og helligdage fra kl. 10,00 til 16,00. Udstillingen er lukket 1. påskedag den 26. marts. Der bliver gratis adgang.

NK.

Kammeraternes Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge

Brug mærkaterne

A. A. HARILD
Nexø
Bornholm

TORBEN RUD WILLERUP
Boghandel
Vordingborg, tlf. 75

SV. AAGE JACOBSEN
Bogtrykkeri
Nygade 39, Ringkøbing

JOHS. STROBEL
Mothsvej 62, Skodsborg
Tlf. 80 08 62

SKANDINAVISK KONTROL A/S
A. L. Drewsensvej 2, Ø.
Tria 3245

KR. MIKKELSEN
Isenkram
Algade 81, Vordingborg, tlf. 114

FRK. A. M. HINCHELE
Snogebæk
Tlf. 51

**DEN DANSKE
LANDMANDSBANK**
Torvet 18, Esbjerg

ERIK SONNE
Kornblomstvej 89
Aalborg

GREVE F. C. R. SCHEEL
Ryegaard pr. Kirke Saaby
Tlf. 8

AAGE MADSEN
Vordingborg

SANDGAARD & SØN
Aut. el-installatører
Algade 7, Ringe

POUL OPSTRUP
Jernbanegade 7, Haslev
Tlf. 78

S. KOCH
Saxkøbing

KNUD TYBJERG
Asylgade 7, Skive

OPPENHEJM OG PRANGEN
Raadhuspladsen 59, V.
Tlf. CE 3537

H. PEDERSEN
Holeby

MILO SKO
v/ V. Ringius
Kittenstræde 2, Præsto
Tlf. 444

K. KAPPEL
Perlegade 25, Sønderborg

BORBERGADE 1

V. OLSEN
Kalundborg

De erhvervshæmmede

KONTORTID

„Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen“ har kontortid mandag aften kl. 19—21, St. Kannikestræde 10, København K., telefon Minerva 1336.

EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING

Københavns-afdelingen af „Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen“ holdt ekstraordinær generalforsamling i Admiral Gjeddes Gaard mandag den 13. februar.

Eneste punkt på dagsordenen var drøftelse af forslag om at tilslutte sig sammenslutningen af fangeforeninger.

Aksel Andersen valgtes til dirigent, og formanden, Børge Emil Pedersen, redegjorde for det omdelte udkast til love. Han håbede, at det ville lykkes at nå frem til en eller anden form for samarbejde, men han pointerede, at det var medlemmerne, som havde den endelige afgørelse. Han omtalte mødet med provins-kammeraterne søndag d. 29. januar.

Mødet tillagde paragraf 7 stor betydning. Det hedder heri:

„De tilsluttede foreninger med egne love er selvstændige. De kan optræde selvstændigt, uden at de andre foreninger på nogen måde er påvirket heraf eller medindblandet, men de må i sådanne tilfælde ikke angive deres tilknytning til sammenslutningen. Sammenslutningen kan optage tidligere fanger og modstandsfolk, disses ægtefæller og enker som enkelt-medlemmer efter bestyrelsens godkendelse. Disse har ingen stemmeret.“

Endvidere ønsker man lokalafdelingerne bibeholdt.

23/1

UDSTILLING FRA FRIHEDSMUSEET

TØNDER. Ved et møde i week-end'en er der truffet beslutning om, at dele af Frihedsmuseets samlinger skal vises ved en større udstilling i Bylderup-hallen. Udstillingen åbnes den 21. april og varer en måneds tid.

Ved samme lejlighed vil der for første gang blive en udstilling om grænsegendarmeriet.

Feriehjemmet på Kegnæs

Man anmodes om at søge inden
15. marts

Der er sol og sommer på Kegnæs,
og flaget vajer fra morgen til aften.

Vi har allerede modtaget flere henvendelser med ønsker om at holde ferie i Kammeraternes Hjælpefonds feriehus på Kegnæs ved Sønderborg.

Alle interesserede bedes skrive til os inden 15. marts, og der vil derefter blive foretaget en fordeling, og alle vil få besked ret hurtigt.

Sidste år var der vældig mange, der søgte for selve skoleferien, og fordelingen blev foretaget på den måde, at man indenfor skoleferien måtte nøjes med 8 dage, således at der skiftedes lørdag middag.

Ansøgere, der sidste år søgte i skoleferien og havde haft feriehuset tidligere i en skoleferie, fik afslag.

Vi kan imidlertid ikke vide noget om, hvormange ansøgere der kommer i år, hvorfor alle interesserede kan søge.

Uden for skoleferien kan man i de fleste tilfælde godt få feriehuset f. eks. i 14 dage.

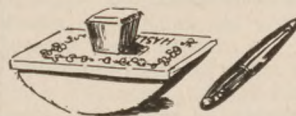
Man bedes oplyse lidt om den illegale indsats, om hvornår man evt. har haft feriehuset før, om man har skolesøgende børn, samt anføre evt. telefonnummer. Navn og adresse bedes skrevet så tydeligt, at det er letlæseligt.

Huset er grundmuret, kønt, hyggeligt, har stråtag og taltalende have. Huset er velmonteret med senge,

sengetøj, gryder, pander, møbler, service, havestole, el-køleskab og radio. Der er plads til en stor familie.

Man skal selv medbringe lagner og håndklæder, og man laver selv mad i et velindrettet køkken.

Feriehuset tildeles gratis. Kvalifikation er ene og alene, at man har været modstandsmand og har siddet for illegalt arbejde. Om man har været interneret i Danmark eller Tyskland spiller ingen rolle.

Af
dagens
post

OPLEVET I THERESIENSTADT

Idet jeg ønsker at sende vort udmærkede blad en hilsen, kommer jeg til at tænke på følgende interessante hændelse under mit over 1½ årige fangeophold i Theresienstadt kz-lejr.

Ved juletid i 1944 blev de danske fanger kaldt til appel for en af vore højeste lejrchefer, nemlig obersturmführer RAMM (der senere har fået sin retfærdige straf i Prag). Der var just kommet en større sending med tørrede frugter (svedsker, ferskner og abrikoser) i 3 store trækasser fra det internationale RØDE KORS i Genève. Alle de danske fanger skulle på trykte kort kvittere for modtagelsen af forsendelsen, der var adresseret til International Røde Kors, Genève, Schweiz.

Vi skrev under på de trykte kvitteringskort med vore navne, men hele forsendelsen af de tre kasser tørret frugt fik vi aldrig.

Tyskerne og deres nazistiske kommandatur i Theresienstadt stjal hele forsendelsen, så de åbenbart fik en særdeles god jul.

Ad uofficielle kanaler har jeg senere fået oplyst, at hele denne vidunderlige forsendelse til danske fanger i Theresienstadt i al hemmelighed var betalt af vor gudbenådede kong Christian X i København, som

S. B.
Langholt
Vodskov
Tlf. (08-140611) 8

KØGE BIO
Tlf. 750

FA. P. HATTEN OG CO. A/S
Østergade 13, Maribo
Tlf. 1122

TUNE LANDBRUGSSKOLE
Taastrup
Tlf. Greve 3

E. von FOLSACH
Storskoven
Dronninglund

Godsejerinde
MARIE DE NEERGAARD
Gunderslevholm
Herlufmagle - Tlf. 75

SPANGENBERG OG MADSEN
Gentoftegade 50
Gentofte
Tlf. GE 60 00

også hemmeligt sendte en hjertelig hilsen til alle danske gennem den kommission, der aflagde et kort besøg i fangelejren først på året i 1944.

Jeg glemmer aldrig den triste og sørgelige jul, vi fik i Theresienstadt, hvor vi fanger måtte nøjes med vore 4 halvrådne kartofler, imens vore nazistiske fangevogtere fra SS utvivlsomt kunne holde en anderledes skøn julefest — på vor bekostning naturligvis.

Nu bliver det jo spændende at se, om den nye „demokratiske samlings-regering“ kan holde i det lange løb fra julemåneden 1966 og fremefter. En interessant blanding af CDU, CSU og Socialdemokrater.

Men blandingen har alligevel en taktisk og uhyggelig fejl — det er en tidligere nazist gennem 12 år, der står som forbundskansler og højeste chef. Jeg tror derfor, man kommer til at savne dr. Ludwig Erhard's relativt finere personlighed. Han var åbenbart for godt og retlinet et menneske, som ikke blev anerkendt af den tyske befolkning i tilstrækkelig høj grad. Han optrådte som en værdig repræsentant for det svage tyske demokrati. Men ak, det kunne desværre ikke holde i længden, ej heller i bredden. Til slut en rigtig hjertelig hilsen til vort udmærkede blad og dets mange hundrede læsere landet over.

KURT GRÜN,
tidl. kz-fange 1943—45.

Bøger

BOG OM UDRYDDELSLEJREN AUSCHWITZ

På Bings Forlag har forfatteren Peter Weiss fået udgivet sin bog „Die Ermittlung, Oratorium in 11 Gesängen“ under titlen „FORUNDERSØGELSEN“ i Benny Andersens oversættelse og med omslagstegning af Erik Ellegaard Fredetrixen. Pris 29,50 kr. I februar er værket kommet op på Det Ny Teater, København, under titlen „Ransagelsen“ — omend i forkortet form. Det er en ualmindelig stærk bog,

skrevet på grundlag af dels journalist Bernd Naumanns beretning fra Auschwitz-processen for et par års tid siden, dels den selvbiografi, som lejrens første kommandant Rudolf Höss skrev i sin tid. Meget nøgternt, både i bogen og på teatret, afgives der forklaringer for en dommer med anklager og forsvarer dels af en række tiltalte, dels af 9 navnløse vidner, af hvilke 2 stod på lejradministrationens side, medens de andre, heraf 2 kvinder, var fanger, der overlevede denne tilintetgørelseslejr.

Det er skrap kost, men ikke for skrap! Man må ikke af ordet „sange“ forledes til at tro, at det er poesi — tværtimod. Det er mere end vigtigt, at koncentrationslejrens rædsler — mod hvilket alt i fortiden blegner — ikke glemmes; det er godt, når en dramatiker tager stoffet under behandling. Forfatteren er kendt herhjemme, bl. a. fra „Marat“, der er opført på Det kgl. Teater. Og når ikke hele befolkningen kan besøge lejren, således som stats- og udenrigsminister J. O. Krag gjorde det fornylig, er det uhyre værdifuldt, at man kan læse derom og endog se det på teatret. Men desværre tør man ikke spå, at tilskuerskaren bliver lige så stor som til „Bal i den borgerlige“!

De tiltaltes forklaringer er, som vi kender dem fra andre sager og lejligheder; forfatteren har ramt plet med den forklaring, der afgives af en af de tiltalte som værkets afslutning:

„Herr Retspræsident! Man skal i denne proces heller ikke glemme de millioner, som lod deres liv for vort land, og man skal ikke glemme, hvad der skete efter krigen, og hvad der stadigvæk bliver foretaget imod os. Vi alle — det vil jeg gerne understrege endnu engang — har ikke gjort andet end vor pligt, selv om det ofte faldt os svært, og vi var ved at fortvivle over det. I dag, da vor nation igen har arbejdet sig frem til en førende stilling, burde vi give os af med andre ting end beskyldninger, der forlængst burde være betragtet som forældede.“

Mon der var nogen lejr værre end Auschwitz? Og hvem i Europa ville

ikke have haft grund til at frygte den samme skæbne som Auschwitzfangernes, hvis Hitler havde vundet sin krig og således havde fået fuld magt, som han havde agt!

R. PRYTZ.

Gilles Perrault: „Hemmeligheden bag D-dagen (I dokumentar-serien om spionage). Samlerens forlag. 228 sider.

Gilles Perrault er en fremragende fransk forfatter. Hans bog om „Hemmeligheden bag D-dagen“ er den anden i serien om spionage. Den første er skrevet af Allen Dulles, men Dulles når kun Perrault til knæene som forfatter.

Perraults viden om spillet bag kulisserne er fantastisk, og han forstår at fortælle det levende og dygtigt. Hans bog indeholder en hel serie af sensationer, men de er veldokumenterede og gennemundersøgt.

Det er vanskeligt at fremhæve en enkelt af Perraults sensationer, fordi hans bog bør læses som en helhed, men vi kan alligevel ikke lade være med at pille en enkelt ting ud (hvor synd det end er).

Perrault kommer ind på et mærkværdigt spil, som vi for flere år siden har benævnt som „mystisk“ i en artikel her i bladet. Det drejer sig om de ca. 100 mand, som de allierede nedkastede i Holland-Belgien bag tyskernes linjer, og som alle blev taget af tyskerne. Tyskerne ligefrem stod og ventede på dem. Perrault beskylder indirekte (og næsten direkte) englænderne for at have „ofret“ disse mænd.

Tyskeren, oberst Giske, havde arresteret en nedkastet radiotelegrafist — og havde „omvendt“ ham til at arbejde for tyskerne. Tyskerne sendte „falske“ telegrammer til englænderne — og englænderne sendte flere folk plus 15.000 kg sprængstof, 3.000 maskinpistoler, 5.000 pistoler og meget mere.

Såvel folkene som materiellet blev modtaget af tyskerne. De fleste af faldskærmsudspringerne blev henrettet, enkelte „omvendt“ til at arbejde videre. Nu siger Perrault, at englænderne vidste, der var noget galt. De fortsatte imidlertid for at vildlede tyskerne, til sidst i den store afgørende sag om hemmeligholdelse af D-dagen. Perrault lader en af englænderne sige: „Det er undertiden nødvendigt at ofre 5.000 franc for at redde 500.000.“ Her drejede det sig blot ikke om penge, men om menneskeliv.

Perraults forklaring om det passerede kan være rigtig. I så fald bekræftes sandheden næppe foreløbig. Men Perrault fortæller også meget andet. Vor viden blev større ved at læse hans bog. De bør selv overbevise Dem om, hvor interessant den er, ved at læse den!

H. F.

<p>VAGN HANSEN Holløse Møllegaard Skelby pr. Herlufmagle tlf. 144</p>	<p>D. A. G. Aalborg</p>	<p>M. PERREGAARD Korn- & foderstofforretning ALS</p>
<p>ARGOLA LETMETAL SKYDEINDUSTRI Odense</p>	<p>PADBORG TAPET- & FARVEHANDEL Nørregade 14, Padborg</p>	<p>SØRENSEN & MEKLENBORG Landinspektører Kongensgade 71 - Odense</p>
<p>MØBEL-GAARDEN v/ M. Gehrke Jernbanegade 11, Sønderborg</p>	<p>HOLGERS RENSERI Slotsgade 11 Graasten</p>	<p>I. C. GYLDEN HOUMANN Papirhandel Algade 10 - Nykøbing Mors</p>
<p>P. BIRCH Øster Kippinge pr. Nr. Alslev Tlf. 10</p>	<p>ALLANN LIND MØBELFORRETNING Bov pr. Padborg</p>	<p>DAGBLADET VESTKYSTEN — Avisen med de mange gode sider</p>
<p>IB MOGENSEN Elmeallé 61, Vordingborg Tlf. 91</p>	<p>ROWILL FRITIDSBEKLÆDNING Vejle - tlf. Vejle 1600</p>	<p>CHR. FABERS FABRIKKER Ryslinge - Fyn</p>
<p>MALERNES FAGFORENING Stengade 30, København N. Tlf. 39 98 95</p>	<p>SOMMERSTED UNGDOMSSKOLE Tlf. Sommersted 68</p>	<p>ANDELSSMØR ODENSE</p>
<p>RING - DJURSLAND DANMARKS STØRSTE MOTORBANE</p>	<p>MARGARINEFABRIKKEN KOLDINGHUS Grønningen 17 - Kolding</p>	<p>KNUD SMITH Købmand Holmegade 11, Ulfborg, tlf. 74</p>
	<p>TRICOTAGEGAARDEN Georg Thygesen Tulstrupvej 13 - Ikast</p>	<p>M. HAMMER København</p>
	<p>LANDBOSPAREKASSEN FOR RIBE OG OMEGN</p>	<p>JOHAN OLSEN & CO. A/S Bygningsartikler Esbjerg</p>
	<p>CHRISTIANSLUND TEGL- & KALKVÆRK Nørregade 8 - Odder</p>	<p>J. KJÆR HANSEN Købmand Tjørring - Herning</p>

✧ ✧ ✧ Hende derhjemme

XXV

Af NICOLINE FOSMARK

Mange pårørende fra andre egne af landet tog ned til grænsen, og Padborg by husede 1000 mennesker mere end normalt.

Hoteller og kroer kunne ikke rumme de mange, og private folk åbnede deres hjem for dem. Det var en enestående gæstfrihed, der udvistes af Padborg-boerne.

Inga så sig pludselig kl. 11 om aftenen indkvarteret hos en familie, hun aldrig havde set før. Hun var så træt af de mange dages sindsoprivende scener ved landevejen, at hun næsten ikke kunne mere. Et kvarter havde hun ligget, da hun hørte en flyvemaskine kredse rundt, og derefter maskingeværid ganske tæt ved. Hvad var nu det?

Hendes værtinde kom løbende og bankede på. „De må hellere stå op og komme ned i stuen, det er englænderne,“ sagde hun. Inga skyndte sig i lidt tøj og gik ned.

I henvend en time blev maskinen ved at kredse rundt.

Endelig fjernede den sig, og værten sagde lettet: „Så slap vi denne gang også.“

De hørte nu, at det var tyskerne, der stod vagt bagved karantænestationen, som med deres geværer havde skudt efter englænderne, som så besvarede elskværdigheden. Flere vogne i ambulancetoget, — der holdt der til stadighed med fuld damp oppe — var blevet beskudt. Heldigvis var der ingen fanger på karantænestationen på det tidspunkt.

En CB'er, der havde vagt, fortalte Inga, at han med sit vagtmandskab samt læger og sygeplejersker havde kravlet på marken, der lå mellem det hus, hun boede i, og karantænestationen, medens salverne slog ned få meter fra dem.

Der faldt endelig ro over huset, og hun kunne høre hver lyd. Biler kørte uafladelig, men det var jo ikke

underligt, da byen var en hel bilpark. Overalt så man de store Røde Kors busser.

Hen på morgenstunden begyndte de at køre sydpå igen for at hente flere fanger.

☆

Det gik fra mund til mund, at der var oprettet en lejr i Møgelkær ved Horsens, hvor de mest raske fanger skulle anbringes foreløbig, og at kun de dårligste skulle på karantænestationen.

Så tog de alle til Krusaa for bedre at følge med i, hvem der kom. Det regnede og blæste, og de frøs nederdrægtigt derude på landevejen overfor mejeriet, hvor D.K.B. fra Graasten lavede mad til de fanger, som skulle direkte til Møgelkær.

Hele dagen ventede de, uden at der skete noget. En nævenyttig vagtværns-chef forbød dem at gå over på mejeriets grund. De måtte kun opholde sig på den anden side af vejen overfor mejeriet. Af og til gik de en rask tur ned til grænsen for at blive tøet op ved en kop kaffe på hotellet.

Endelig ved aftenstide begyndte de store, hvide busser at køre over grænsen. Det var nordmænd alle sammen. Flere af vognene var gennehullede af projektiler, og ruderne var i stykker, så man kunne se, at de var blevet beskudt. Fangerne blev kørt op til mejeriet for at blive bespist. Vognene blev udskiftede. Og så gik turen videre til Horsens.

Efter dette forstod de ventende, under hvilken fare busserne kørte i på de tyske landeveje. Sæt, at den, man ventede, ikke kom, var død, savnet, borte, dødssyg eller såret, måske dræbt på hjemmevejen. Lige ved — og så ikke nå det. Alt kunne de forestille sig, de talte ikke meget sammen, hver gik med sit. Der gik igen mange timer, hvor der ikke skete noget ud over, at der kom

flere og flere mennesker til, og de begyndte en ny nat på den store vagt.

Skulle den uvished aldrig få ende.

I 1 år havde Inga frygtet for Thors liv, og nu, da der måske snart kom et enten-eller, var det, som om angsten kulminerede og blev ulidelig.

Klokken 1 blev der liv ovre ved den tyske toldstation, og snart kørte en stor konvoj af store, hvide busser ind over Danmarks grænser.

Sirenerne begyndte samtidig at hyle. Lysene slukkedes. Der var forvarsling, og bilerne måtte standse op og holdt nu i en lang række under træerne. De ventende blev hurtigt klar over, at dennegang var det danskere, der kom, og de fik travlt og gik vognene igennem.

„Er der nogen fra Vejle i denne vogn?“ Er der nogen fra København, fra Vestjylland, fra Odense, fra Grindsted, fra Aarhus o.s.v. Spørgsmålene haglede ned over fangerne.

Der var mennesker fra alle egne, der ledte efter deres mænd, fædre, sønner, kærestes.

Pludselig råbte en fange ud af vinduet: „Der står min far. Kald på min far“, og han råbte faderens navn til de nærmeste. Råbet gøttedes af mange, og faderen nåede hen til den bil, sønnen var kommet ud af. De løb de sidste skridt og omfavnede hinanden og græd og lo begge to, de omkringstående græd med ved at se på de to.

Faderen knugede sønnen ind til sig, han følte på ham, som om han ikke kunne tro, at sønnen var hel og uskadt.

Ved en anden vogn stod en anden far, der havde fundet sin søn. „Må jeg ikke få ham med hjem?“ tiggede faderen, „hans mor er alvorligt syg og vil så gerne se ham. Jeg har en bil med, og jeg lover at levere ham, hvor De ønsker det.“

Et ægtepar så hinanden efter flere års adskillelse. De vaklede, så folk måtte træde til for at støtte dem. Ja, det var en forunderlig aften og nat, den skønneste vel mange havde oplevet. Det var, som om fangerne var stået op fra de døde, og man fattede næsten ikke det store under.

Men der var også de andre, som

JOHAN & AXEL HORNBECH A/S
HADSUND

THOFTE
J. Fibigergade
Hirtshals

LOLLAND-FALSTERS
AUTOLAKERERI
Neergaardsvej 13, Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 17 76

R. FRIEDBERG
København

MØGELVANG OG KANN
Helsingør

EGON OHLANDER
Tømrer- & snedkermester
Højvangs Parkvej 8, Esbjerg
Tlf. 2 81 43
Værksted: Stærevej

E. ZANDERSEN
GLOSTRUP

AUTOFÆRGE
RESTAURATIONERNE
KORSØR
Tlf. (03) 57 06 19

ventede forgæves. Ved siden af Inga stod en fin, gammel herre. „Jeg venter min søn,“ sagde han, „men min svigersøn blev dernede, han døde for tre måneder siden.“

Der var også damen, som var taget fra Randers til grænsen for at søge efter sin søn og sin mand, der havde været i hver sin lejr. Sønnen kom, men med meddelelse om, at faderen var død få dage før.

Der var den kvinde, som havde hjulpet Inga at finde ned til „hytten“ den nat, hun stod i Padborg uden natlogi. Hun søgte efter sin eneste søn, som aldrig kom. Han var borte, „savnet“, som det hed. Jo, de andre var der også, og det skabte vemod i glæden.

Inga fandt Thor den nat. Nogle medfanger, der kendte ham, satte hende på sporet af ham. „Han er med,“ sagde de, „men vi ved ikke, hvor han er“. Hun gik fra den ene vogn til den anden og fandt flere, der havde været i samme lejr som han.

„Han er i vogn 9 eller 11,“ sagde én.

Hun fandt ham i vogn 10. Da hun råbte ind i vognen, blev der svaret: „Ja, han er her“. Det var ikke ham selv, der svarede, men medfangerne.

Han var fuldstændig udkørt og sad og sov, og de skyndte sig at vække ham. Han havde Flegmone i en arm og havde lige været opereret af en medfange, der var læge, og turen havde været lang. De var kørt fra Neuengamme klokken 10 om formiddagen, og nu var det nat.

FÆRRE HJERTELIDELSER UNDER BESÆTTELSEN

Hvorfor var der færre hjertetilfælde under besættelsesårene? For det var der — statistisk set. Var det ernæringen under krigsårene, mindre tobak eller stress — ?

Første reservelæge J. Skall-Jensen, Århus, giver ikke svaret herpå i sin doktordisputats „601 myocardie infarcter“, der forsvares på Århus Universitet 20. marts.

Men i sin undersøgelse af de 601 tilfælde af den nævnte hjertelidelse finder han det påfaldende, at der var

Studiestipendier til Sverige

Den svenske Femte Maj-Fonden i Göteborg, som er oprettet af den „Komitté för hjälp till danska flyktingar i västra Sverige“, som virkede i de sidste år af den 2. verdenskrig, foretager en gang årlig uddeling af stipendier. Stipendieuddelingen sker på Danmarks befrielsesdag den 5. maj, datoen som har givet fonden navn.

Stipendierne uddeles for at støtte unge danskes studier eller uddannelse under kortere ophold i Sverige, og hensigten er at søge fremmet kendskabet til svensk kultur samt svensk samfunds- og næringsliv. Øverste aldersgrænse for at komme i betragtning ligger omkring 35 år.

Ansøgning om at komme i betragtning ved stipendieuddelingen sendes til *Styrelsen for Femte Maj-Fonden, c/o Kgl. Dansk Generalkonsulat, Göteborg*. Ansøgningsfristen udløber 1. marts 1967.

Stipendierne vil som ovenfor nævnt blive uddelt den 5. maj og skal anvendes i løbet af 1967 eller 1968.

Ansøgningerne skal indeholde oplysninger om ansøgerens bopæl, alder, beskæftigelse, tidligere uddannelse, de påtænkte Sverigesstudiers art og varighed, det ønskede stipendiebeløbs størrelse samt eventuelle anbefalinger.

Foreningen Norden, Malmøgade 3, København Ø., giver nærmere oplysninger.

FORBINDELSE MED POLEN

Den polske ambassade i København oplyser hermed, at den polske organisation for modstandsfolk og veteraner ZBOWID, Zarząd Gówny, Warszawa, Al. Ujazdowskie 6 a, er interesseret i et udviklet samarbejde med danske organisationer af tilsvarende karakter.

Det gælder først og fremmest udveksling af informationer om de enkelte organisationer samt udveksling af erfaringer om arbejdet.

tale om et lavere antal patienter i årene 1941 til 44.

Materialer med oplysninger om de danske organisationer og eventuelle forslag angående samarbejde med den polske organisation ZBOWID kan sendes direkte til Den polske folkerepubliks ambassade, Richelieus Allé 12, Hellerup, eller via den polske ambassade i København.

Det bemærkes, at ZBOWID's organ — „Za wolnosc i Lud“ allerede er gået i gang med at offentliggøre en serie artikler om danske organisationer.

Undersøgelse vedr. HANS ASBACH

Under offentlighedens opmærksomhed og med materiale tilstillet fra hovedkommissionen for undersøgelser af nazistforbrydelser i Polen har anklagemyndigheden i Kiel indledt en juridisk undersøgelse vedr. Hans Adolf Asbach — 62 år — anklaget for masse mord på den polske befolkning og på jøder.

Asbach virkede i den østlige del af det besatte Polen fra 1941 til 1945 og deltog selv i mord på koncentrationslejr fanger og på egnens beboere.

Efter krigen blev Asbach medlem af regeringen i Schleswig-Holsten, og fra 1951 til 1958 var han minister for socialrådgivning.

Dagbogsblade

10/1

I VARETÆGTSARREST I FEM ÅR!

HAMBORG. Når det drejer sig om SS-voldsforbrydelser, hvis opklaring er ganske særlig vanskelig, kan varetægtsarresten overskride det ellers normale ved strafbare handlinger, fastslog overlandretten i Hamborg i en nu offentliggjort kendelse. Tre personer, der har siddet i varetægtsarrest i henholdsvis fem år (!), fire år og to år, havde anmodet om at blive løsladt, men fik afslag. Navnene på de pågældende offentliggøres ikke, men sandsynligt er, at den ene af dem er den tidligere flensborgske overbetjent Drews.

Arrestanterne sigtes nemlig, som tilfældet også er med Drews, for at have deltaget i masse mord på jøder i Polen. De var underordnet „SS- und Polizeiführer“ i Lublin. Varetægtsarrestens lange varighed blev af overlandretten begrundet med, at anklagemyndigheden ikke kan nøjes med undersøgelser vedrørende masseeksekutioner, men også må søge at klarlægge enkeltaktioner fra de anklagedes si-

de. Herunder støder man på store vanskeligheder, fordi de endnu levende vidner bor vidt spredt, således i USA, Canada og Israel. Ofte må vidner afhøres flere gange for at bringe klaring på modsigelser.

15/1

ANNE FRANKS FAR ANKLAGER SELV SIN DATTERS MORDER

Otto Franck, far til den hollandske pige Anne Franck, har af Bayerns justitsministerium fået tilladelse til at fungere som sagsøger mod hendes morder, tidligere SS-major Wilhelm Zöpf, der står anklaget for meddelagtighed i i alt 82.000 menneskers død i tysk koncentrationslejr, oplyser Reuter.

Krigsforbrydersagens hovedanklagede er Wilhelm Harster, der var chef for sikkerhedstjenesten (SD) i Holland indtil 1943. Han tiltales for meddelagtighed i mord på 82.000 mennesker. En tredje anklaget er frk. Gertrud Slottke, der i sin tid arbejdede under Zöpf i Holland. Hun skal være meddelagtig i mord på 54.000 mennesker.

Otto Francks deltagelse i retssagen og spørgsmålet om Zöpfs skyld i datterens død vil uden tvivl gøre processen i München til en af mest fulgte sager i de seneste år.

Anne Franck, der døde i begyndelsen af 1945 i koncentrationslejren Bergen-Belsen, er et navn, der er blevet kendt verden over på grund af den dagbog, hun

skrev, mens hun og hendes familie holdt sig skjult for tyskerne i Holland.

Fra 1942 levede familien Franck i et hemmeligt loftskammer hos nogle venner, og her begyndte hun at skrive den dagbog, der i 1948 udsendtes for at blive spredt over hele verden.

I august 1944 fandt Gestapo imidlertid skjulestedet. Familien Franck blev arresteret og ført til Auschwitz. Kort efter døde fru Franck. Anne Franck og hendes ældre søster Margot blev overført til Belsen, hvor de bukkede under for sygdom i februar 1945. Anne Franck var da 16 år.

Man ved ikke, i hvilken af koncentrationslejrens mange massegrave hun hviler, men mange mennesker valfarter alligevel til kz-lejren og lægger blomster ved det store fællesmindesmærke.

Anne Franck er gennem sin bog, der både skildrede jødeforfølgelsens gru og den unge piges personlige problemer, blevet en idealskikkelse, der ikke bare betragtes som et offer for nazismen, men også som „en ganske almindelig ung pige“.

18/1

ER BORMANN I LIVE?

NEW YORK. Verdens mest eftersøgte krigsforbryder, Hitlers fortrolige, Martin Bormann, bor på en landejendom i Andesbjergene i Argentina, hævdede en amerikansk journalist, Myron Brenton, i aftes. Brenton viste to uretoucherede foto-

grafier, som han erklærede var taget af en anonym fotograf. Fotografierne viste Bormann i sit påståede skjulested. Fotografiet havde stor lighed med de officielle krigstidsfotografier af Bormann. Brenton sagde, at Bormann flygtede gennem de sovjetiske linier ved afslutningen af den anden verdenskrig. Han kom via Italien til Spanien, hvor en undervandsbåd ventede på at bringe ham til Argentina. Bormanns ejendom er stærkt bevogtet. Således har han en hær af trofaste fanatikere og et elektronisk advarselssystem, tilføjede den amerikanske journalist.

20/1

KRIGSFORBRYDERE

Nitten ungareere er stillet for retten i en krigsforbryderproces i Budapest. De har alle været medlemmer af det ungarske fascistparti under krigen og sigtes for drab. (Reuter).

21/1

APPEL I SAGEN OM DE TYSKE KRIGSGRAVE

VIBORG. Repræsentanter for 4 jyske menighedsråd besluttede på et møde i Viborg i dag at appellere Østre Landsrets dom i sagen om flytningen af de tyske krigsgrave i Danmark.

I alt 90 menighedsråd havde sagsøgt kirkeministeriet for at få omstødt tilladelsen til flytningen af de tyske grave på de danske kirkegårde. Kirkeministeriet blev imidlertid frikendt.

Processen mod Anne Franks mordere har ladet vente længe på sig. Da den indledtes i München, viste civilbefolkningen sin medleven bla. ved at demonstrere med plakater, der tydeligt kræver, at retfærdigheden skal ske fyldest.